

Månadsuppföljning driftekonomi maj 2019

Tabell, driftuppföljning med prognos exklusive handlingsplaner samt nämndbeslutade prognoser.

Nämnd	Prognos mars	Prognos april	Föreslagen prognos maj*	Prognos exkl. handlingsplaner**
Vård- och omsorgsnämnden	-15,0	-15,0	-15,0	-25,0
Socialnämnden	-6,0	-6,9	-1,6	-9,9
Kultur- och utbildningsnämnden	-5,0	-0,8	-0,8	-6,3
Barn- och ungdomsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Miljöskyddsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Samhällsbyggnadsnämnden	-0,7	-0,5	-0,6	-0,6
Kommunstyrelsen	0,0	1,4	0,0	0,0
Exploatering	0,0	1,3	1,7	1,7
Överförmyndarnämnden	0,1	0,0	0,0	0,0
Totalt	-26,6	-20,5	-16,3	-40,1

* Prognosen är ej nämndbehandlad, föreslår respektive AU förändringar tas detta upp i en uppdaterad bilaga i KS 17/6

** I kolumnen är beslutade handlingsplaner till och med april, om nya handlingsplaner föreslås tas detta med i en uppdaterad bilaga i KS 17/6

Kommunledningskontorets övergripande analys

Kommunledningskontoret har i denna bilaga analyserat den skattefinansierade verksamheten, nämnderna. Nämnderna prognostiserar för perioden ett samlat underskott om - 16,3 mnkr. Prognosen har förbättrats mot både marsprognosen och prognosen i vårbokslutet. Förbättringen beror till största delen på att resurser ur flyktingfonden fördelats ut till nämnderna. Det har skett förändringar i nämnderna men för hela driftsverksamheten är prognosen stabil under våren om man bortser från beviljade medel ur flyktingfonden.

Kommunledningskontorets bedömning är att 2019 innebär ett mer utmanade år än 2018. Slutsaten dras framförallt utifrån följande konstateranden:

- Underskottet exklusive handlingsplaner 2019 är 40,1 mnkr, 2018 var motsvarande 14,1 mnkr.
- Faktiskt utfall är 6,4 mnkr sämre jan-maj 2019 jämfört jan-maj 2018.

Kommunledningskontoret anser det viktigt att beakta att före beslutade och föreslagna åtgärdsplaner prognostiseras ett samlat underskott om - 40,1 mnkr. Underskottet återfinns nästan uteslutande hos vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden. Enligt gällande ekonomistyrprinciper får inte en nämnd ålägga en negativ prognos utan att samtidigt besluta om handlingsplan för motsvarande. I praktiken innebär detta då krav på handlingsplaner motsvarande 40,1 mnkr.

Handlingsplanerna bedöms ge helårseffekt 2020. Kommunledningskontoret ser att kommunens samtliga nämnder bör uppmanas till ekonomisk återhållsamhet för att klara den kommungemensamma driftbudgeten och hantera resterande underskott.

Strukturutmaningar

Det finns i kronor få poster i nämndernas prognosticerade underskott som är av engångskaraktär, istället rör det sig om förändrade förutsättningar och volymer som inte ter sig upphöra per den sista december innevarande år. Detta gör det än mer angeläget för kommunen att komma till rätta med de ökade nettokostnaderna. De fyra senaste åren har kommunens nämnder redovisat, och i år prognosticerat, ett samlat underskott om 100,5 mnkr, vilket motsvarar 25,1 mnkr per år. Detta trots ökade anslag och kommunbidrag om cirka 250 mnkr (cirka 3 % per år). Den främsta framgångsfaktorn för en stabil ekonomi är att kommunens nämnder och dess kärnverksamhet drivs på de anslag kommunfullmäktige har fastställt. En avvikande budgetföljsamhet riskerar att både på kort men framförallt på lång sikt att urholka kommunens ekonomi och handlingsutrymme.

För att hantera kommunens strukturella utmaningar beslutades med en bred politisk majoritet den politiska handlingsplanen Effekt i juni 2017 som ska ha fått fullt genomslag till år 2020. Handlingsplanen togs fram för att hantera det underliggande strukturella underskottet och ge stabilitet över kommande mandatperioder i syfte att skapa bra grundförutsättningar för kommande år. Detta ska ske genom en förbättrad ledning och styrning i hela kommunkoncernen. För att möta den demografiska utmaningen måste kommunens nettokostnadsökning minskas. Handlingsplanen Effekt handlar inte om att rädda enskilda års budgeterade resultat utan att ställa om Alingsås kommun inför kommande ekonomiska utmaningarna.

Effekten av handlingsplanen i innevarande årsbudget är ungefär 50 mnkr. Handlingsplanen är ett sätt att möta framtida utmaningar utan generella nedskärningar under planperioden. Stärkt ekonomistyrning handlar i princip om hur kommunen behöver stärka och strukturera sin styrning och ledning på alla nivåer i organisationen. Grundläggande är tydliga beslut och ett konkret regelverk, men därutöver även praktisk hantering och rådande organisationskultur.

Framtid

För att Alingsås ska kunna utvecklas enligt beslutad riktning krävs att den högre resultatnivån om tre procent kan uppnås för att klara av de stora investeringar som väntar kommande år. Om resultatnivån inte kan säkerställas behövs en omprioritering av nu beslutat tillväxtprogram 2019-2028 och sannolikt en lägre ambitionsnivå vad gäller kommande investeringar, tillväxtmöjligheter och riktade satsningar. För att kunna genomföra beslutat tillväxtprogram behöver kommunen och de kommunala bolagen arbeta samlat med en gemensam syn och planering.

Kommunledningskontoret ser en viss förbättringseffekt på den samlade prognosen i och med beviljanden av medel ur kommunens flyktingfond. Det ska dock poängteras att dessa medel är av tillfällig karaktär och inte hanterar de underliggande strukturella kostnaderna som ligger över de ramar fullmäktige beslutat om.

Underskott 2019 kommer, i enighet med ekonomistyrprinciperna, innebära att berörda nämnder kommer behöva hämta hem underskottet kommande två år vilket försvårar en redan ansträngd ekonomi hos verksamheterna.

Jämförelse mellan åren

Nämnd	Utfall jan-maj 2018	Utfall jan-maj 2019***
Vård- och omsorgsnämnden	-3,0	-11,1
Socialnämnden	-2,3	-13,2
Kultur- och utbildningsnämnden	-1,8	-7,7
Barn- och ungdomsnämnden	-19,0	-14,4
Miljöskyddsnämnden	0,9	0,7
Samhällsbyggnadsnämnden	-1,3	0,4
Kommunstyrelsen	4,9	6,4
Exploatering	-1,0	9,9
Överförmyndarnämnden	0,1	0,1
Totalt	-22,5	-28,9

*** Resultatet kan komma att förändras när bokslutet är helt klart, en uppdaterad bilaga kan därför komma till KS 17/6

Tabell, jämförelse utfall mellan jan-maj 2018/2019

I jämförelse med 2018 är det redovisade resultatet per maj 6,4 mnkr sämre.

Redogörelse av nämndernas underlag

Nedan redogörelser för respektive nämnd bygger på förvaltningarnas förslag till nämnderna.

Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett resultat om -11,1 mnkr i underskott till och med april. Underskottet beror på minskade intäkter för personlig assistans, ökat antal hemtjänsttimmar och att statliga bidrag upphörde. Vård- och omsorgsnämnden har antagit en handlingsplan med årseffekt om 25,0 mnkr där effekten på 2019 beräknas bli 15,0 mnkr. I prognosen har vård- och omsorgsnämnden utifrån viss försiktighet dock enbart inkluderat 10,0 mnkr.

Prognosen per helår uppgår därmed till - 15,0 mnkr.

Socialnämnden redovisar ett underskott om - 1,6 mnkr till och med maj.

Prognosen per helår är ett negativt underskott om - 1,6 mnkr där föreslagen ny handlingsplan ingår där totalt 8,3 mnkr skall sparas. Utan åtgärdsplanen är prognosen per helår - 9,9 mnkr.

Prognosen har förbättrats med 5,3 mnkr vilket framförallt beror på att nämnden beviljades resurser från flyktingfonden, 6,0 mnkr. Exklusive de resurserna har nämnden försämrat sin prognos med 0,7 mnkr. Kostnadsökningar finns inom avdelning unga samtidigt som åtgärderna inom vuxensidan inte går i den takt som förutspått. Därutöver har nämnden fått en förbättrad prognos inom EKB (ensamkommande flyktingbarn) då nämnden erhållit 2,7 mnkr mer än som uppbokats.

Kultur- och utbildningsnämnden redovisar ett negativt resultat för perioden januari till maj på - 7,7 mnkr gentemot budget. Underskottet är hänförligt till effekter av semesterlöneskulden och underskott på Nohaga Parkbad och arbetsmarknadsenheten. En handlingsplan har tagits fram för att minska underskottet inom arbetsmarknadsenheten som skall ge effekt under året.

Prognosen per helår är ett negativt resultat om - 0,8 mnkr som uppstått på Nohaga Parkbad, där verksamheten fick in intäkter först från mars då anläggningen öppnades.

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett underskott om - 14,4 mnkr till och med maj. Prognos per helår är ett resultat i nivå med budget. Anledningen till att prognosen är sämre än utfallet är främst effekten av semesterlöneskulden. Däremot finns det avvikelser inom verksamheterna där framförallt färre barn i förskolan genererar ett plus mot budget och grundskolan där några skolor har problem att hålla budget som orsakar negativa siffror.

Miljöskyddsnämnden redovisar ett överskott om + 0,7 mnkr till och med maj. Det positiva resultatet beror på lägre personal- och konsultkostnader.

Prognos per helår är ett resultat i nivå med budget.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett överskott om 0,4 mnkr. Prognos per helår är ett underskott om - 0,5 mnkr. Underskottet kan hänföras till bygglovsverksamheten som har lägre intäkter i verksamheten än budgeterat. De lägre intäkterna beror på en lagändring som trädde i kraft 1 januari 2019 som innebär en rabatt på bygglovsavgiften om handläggningstiden överskrider 10 veckor.

Kommunstyrelsen redovisar ett överskott om + 6,4 mnkr till och med maj. Prognos per helår är ett resultat i nivå med budget. Större underskott förväntas inom kommunens IT-verksamhet medan övrig verksamhet hos kommunstyrelsen visar positiva prognoser och resultat. Anledningen till att prognos per helår är lägre än resultat per maj är att det finns ett flertal vakanta tjänster samt verksamheter som uppstår kostnader under senare delen av året, bland annat till följd av EU-val samt 400-årsfirande.

Exploatering inklusive tomtförsäljning redovisar ett överskott om + 9,8 mnkr till och med maj. Överskottet beror på tomtförsäljningar om + 14,7 mnkr som från och med i år resultatförs mot exploateringsansvar istället för mot finansieringen.

Prognos per helår är ett resultat om + 1,7 mnkr.

Överförmyndarnämnden redovisar ett överskott om 0,1 mnkr per maj.

Prognos per helår är ett resultat i nivå med budget. Nämnden ser att arvodering till ställföreträdare fortsätter minska under 2019 till följd av att antalet asylsökande minskar kraftigt.